

שבועות - זמן מתן תורתנו

מן המקורות

”שבעה שבועות תספור לך, מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבועה
שבועות. ועשית חג שבועות לה' אלקיך...”

דברים פרק טז, פסוקים ט-י

אנו סופרים את ספירת העמר החל מהיום השני של חג הפסח (ט"ז בניסן) במשך
שבועה שבועות, שהם 49 ימים. למחרת היום האחרון של ספירת העמר חל חג
השבועות. זו הסבה שהחג נקרא חג השבועות.

חג השבועות נקרא גם חג מתן תורה.

מעמד הר סיני התרחש ב-ו' בסיון, ובני ישראל קבלו את התורה ונהיו לעם.
כיצד יודעים שזהו התאריך?

בני ישראל הגיעו להר סיני בראש חודש סיון (א' בסיון). על פי החשוב שעשו
חכמינו, נמשכו ההכנות למתן תורה חמשה ימים (מ-א' בסיון עד ה' בסיון).
למחרת (ו' בסיון) קבלו בני ישראל את התורה. כפי שלמדנו קדם, חג השבועות
חל ביום החמשים מתחלת ספירת העמר (ט"ז בניסן), כלומר בתאריך ו' בסיון.

חג השבועות נקרא גם חג הקציר ויום הבכורים.

• פתחו יומן שנה וספרו את הימים מיום ט"ז בניסן ועד ו' בסיון. _____
ענו.

1. לחג השבועות ארבעה שמות. כתבו מתחת כל מקור את שם החג המתאים לו.

"וחג הקציר בפורי מעשיך..." (שמות פרק כג, פסוק טז)

"וביום הבפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה'..." (במדבר פרק כח, פסוק כו)

"וחג שבעת תעשה לך..." (שמות פרק לד, פסוק כב)

"יום חג השבועות... זמן מתן תורתנו" (מתוך סדור התפלה)

2. ספרו על למוד התורה בחג השבועות אצלכם בקהלה.

מצוות ומנהגים

1. קראו את הטקסטים שלפניכם.
2. כתבו כותרת לכל טקסט.

תקון ליל שבועות

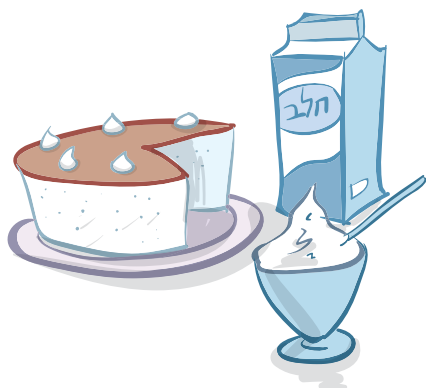
בְּלֵיל שְׁבוּעוֹת מִתְאַסְּפִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אוּ בַּבָּתִּים
וְלוֹמְדִים תּוֹרָה כָּל הַלַּיְלָה. גַּם הַיְלָדִים מְצַטְרְפִים
לְלִמּוּד הַתּוֹרָה וּמְנַסִּים לְהַשְׁאֵר עֵרִים כָּכֵל שְׂיוּכְלוּ.

בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת קוֹרְאִים אֶת מַגֵּלֵת רוּת, הַמְּסַפֶּרֶת עַל
רוּת הַמוֹאָבִיָּה שֶׁהִתְגִּירָה, הַלְכָה אַחֲרֵי חֲמוּתָהּ נְעָמִי
וּמְמַנָּה יֵצֵא דָוִד הַמֶּלֶךְ. דָּוִד נוֹלָד וּמֵת בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת.

נוֹהֲגִים לְקַשֵּׁט אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת בַּיּוֹק פְּדִי לְהַזְכִּיר אֶת
הַר סִינַי שֶׁהָיָה מְכֻסָּה יָרֵק.

בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת נוֹהֲגִים לֶאֱכֹל מֵאֲכָלֵי חֶלֶב כִּי הַתּוֹרָה
נִמְשְׁלָה לְחֶלֶב: צָחָה וּטְהוֹרָה.

עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת

וְאֵלֶּה עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת שֶׁנִּתְּנּוּ לָעָם יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַר סִינַי.

א. אַנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. ו. לֹא תִרְצַח

ב. לֹא יִהְיֶה לְךָ ז. לֹא תִנְאֹף

אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי

ג. לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ח. לֹא תִגְנוֹב

ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּא

ד. זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת ט. לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֶךָ

לְקַדְּשׁוֹ יד. עַד שֶׁקֶר

ה. כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ י. לֹא תַחְמוֹד

וְאֶת אִמֶּךָ

עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת הֵן הַמְצֻוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּתְּנּוּ לָעָם יִשְׂרָאֵל בְּסִינַי. עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת מוֹפִיעוֹת בְּשָׁנֵי מְקוֹמוֹת בַּתּוֹרָה, בְּשְׁנוּיִים קְלִים: בְּסִפְרֵי שְׁמוֹת פָּרָק כ' וּבְסִפְרֵי דְבָרִים פָּרָק ה'. חֵלֶק מֵהַדְּבָרוֹת קָשׁוּר לַמְצֻוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם (לְמִשְׁלָל: לֹא יִהְיֶה, לֹא תִשָּׂא) וְחֵלֶק קָשׁוּר לַמְצֻוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ (לְמִשְׁלָל: לֹא תִרְצַח, לֹא תִגְנוֹב).

כְּשֶׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה / לֹאֵה נְאוֹר

◆ קראו את השיר.

1 כְּשֶׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה
הַמְדַבֵּר הָיָה שָׁקֵט וְשׁוֹם צָפוֹר אֲזֵי לֹא
זְמֵרָה
וְהַרוּחַ לֹא נָשַׁב
וְאֵף שׁוֹר אֲזֵי לֹא גָעָה
וְהָעַם עָמַד סָבִיב וְאֵת הַכֹּל הַכֹּל רָאָה.

כָּכָה בְּדִיוֹק קָרָה
כְּשֶׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה.

2 זֶה הָיָה בַּיּוֹם שְׁלִישִׁי
שֶׁל הַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי.
עוֹד אֶתְמוֹל גָּמְרוּ כָּלֶם לְכַבֵּס אֶת
הַשְּׂמָלוֹת,
וּפְתָאֵם עָנָן כָּבֵד
הַר סִינַי רָעַד כָּלוּ,
וְשָׁמַעְתִּי שְׁכָלֶם מִמֶּשׁ רָאוּ אֶת הַקּוֹלוֹת.

כָּכָה בְּדִיוֹק קָרָה
כְּשֶׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה.

3 מִן הַהָר עָלָה עֲשׂוֹן,
זֶה הָיָה כְּמוֹ מִכְבֵּשׂוֹן.
רַעַם וּבָרָק הָיָה וַחֲרָדָה וְקוֹל שׁוֹפָר,
וְהָעַם עָמַד בַּצַּד
כִּי הָעַם כָּל כֶּן נִחְרָד,
כָּל הָעַם נִסּוּג אַחוֹר וְרַק מֹשֶׁה נִגַּשׁ לָהָר.

כָּכָה בְּדִיוֹק קָרָה
כְּשֶׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה.

4 אֲזֵי פְתָאֵם הִיָּתָה דְמָמָה,
גַּם הַרוּחַ לֹא הָמָה,
הַדְּמָמָה הִיָּתָה שְׁלֵמָה וְשׁוֹם צָפוֹר אֲזֵי
לֹא זְמֵרָה
וְאֶפְלוּ מִלְּאָכִים
לֹא אָמְרוּ פְתָאֵם שִׁירָה,
רַק הָאֱלֹהִים דָּבַר, וְכָל הָעַם קִבַּל תּוֹרָה.

כָּכָה בְּדִיוֹק קָרָה
כְּשֶׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה.

מתוך "יום יום חג – שירים וספורים לכל מועד"

את השיר "כִּשְׁקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה" כְּתָבָה הַסּוֹפֵרֶת וְהַמְשׁוֹרֶרֶת לָאָה נָאוֹר. הִיא הַתְּבַסָּסָה עַל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר שְׁמוֹת פָּרָק יט וְעַל פִּי הַכְּתוּב בְּמִדְרַשׁ שְׁמוֹת רַבָּה.

על מעמד הר סיני מספר בתורה:

"וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם, וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וַיַּכְבְּסוּ שְׂמֹלֹתָם. וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם: הָיוּ נִכְנִיִּים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים... וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיַת הַבִּקְרָר וַיְהִי קָלֵת וּבִרְקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר וְקַל שִׁפָּר חָזַק מְאֹד, וַיִּחַרְד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בְּמַחֲנֶה... וְהַר סִינִי עָשָׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ, ... וַיְהִי קוֹל הַשִּׁפָּר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד, מֹשֶׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹקִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל ... וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה..."

שְׁמוֹת פָּרָק יט, פְּסוּקִים יד-כ

ומרחיב המדרש:

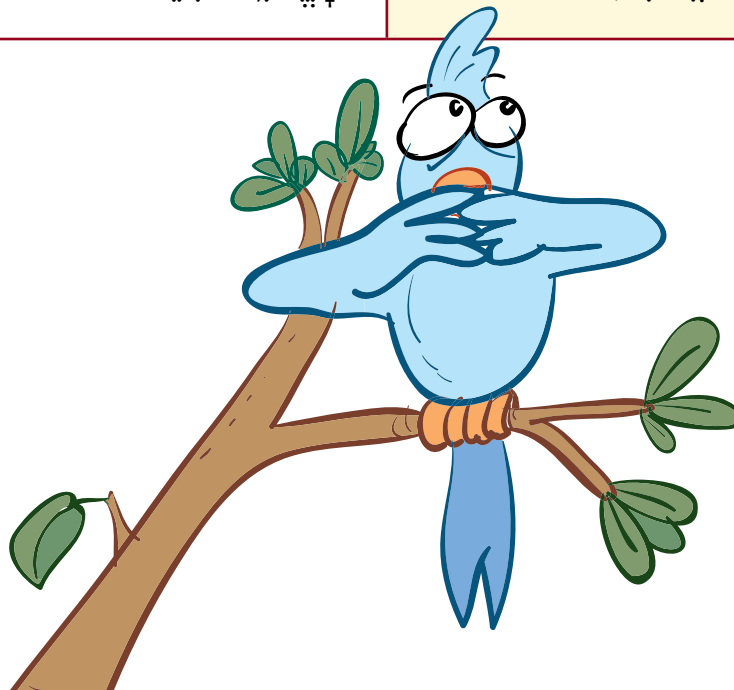
כְּשֶׁנִּתֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה, צָפוּר לֹא צִיָּן, עוֹף לֹא פָּרַח, שׁוֹר לֹא גָעָה, אוֹפְנִים לֹא עָפוּ, שְׂרָפִים לֹא אָמְרוּ קְדוּשׁ, הַיָּם לֹא נִזְדַּעְזַע, הַבְּרִיּוֹת לֹא דָּבְרוּ, אֲלֹא הָעוֹלָם שׁוֹתֵק וּמַחְרִישׁ - וַיֵּצֵא הַקּוֹל: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ."

מִדְרַשׁ שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה כט, ט

- מלאו את הטבלה.

בַּשִּׁיר כָּתוּב	בַּתּוֹרָה אוּ בַּמִּדְרָשׁ כָּתוּב
וְשׁוֹם צָפוֹר אֲז לֹא זְמַרָה	צָפוֹר לֹא צִיץ
_____	שׁוֹר לֹא גָעָה
_____	וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
_____	וַיִּכְבְּסוּ שְׂמֹלֶתֶם
_____	וַיְהִי קִלְת וּבָרְקִים וְעֵנָן כָּבֵד עַל הָהָר
_____	וְהָר סִינַי עֵשָׂן כָּלוֹ
_____	וַיִּתְרַד כָּל הָעָם
אֲז פְתָאוּם הִיָּתָה דְמָמָה... רַק הָאֱלֹקִים דָּבָר...	הָעוֹלָם שׁוֹתֵק וּמַחְרִישׁ - וַיֵּצֵא הַקֹּל: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ."

קולות ומראות

1. סַמְנוּ בְּשִׁיר מְלִים הַקְּשׁוּרוֹת בְּקוֹלוֹת (גַּם דְּמָמָה).

2. כְּתֹבוּ מְלִים מִהַשִּׁיר הַקְּשׁוּרוֹת בְּמִרְאוֹת.

3. אֵילוּ מְלִים רַבּוֹת יוֹתֵר בְּשִׁיר: מְלִים הַקְּשׁוּרוֹת בְּקוֹלוֹת אוּ מְלִים הַקְּשׁוּרוֹת
בְּמִרְאוֹת? מְדוּעַ?

יֵשׁ יוֹתֵר מְלִים הַקְּשׁוּרוֹת בְּ _____ כִּי שְׂנֵתְנָה הַתּוֹרָה הָעַם כְּלוֹ שֶׁתֵּק
וְרַק _____ דִּבֵּר.

4. כְּתוּב בַּסְּפּוּר: "וְהָעַם עָמַד בְּצַד / כִּי הָעַם כָּל כֶּן נִחְרַד".

כְּתֹבוּ עַל הַהִתְרַגְּשׁוֹת שְׂאֲחִזָּה בְּעַם.

5. כְּתֹבוּ: מֵהוּ הַדִּבֵּר הָרֵאשׁוֹן בְּלוֹחֹת הַבְּרִית?

6. כִּיצַד מִתְקַשֵּׁר הַדִּבֵּר לַשִּׁיר שְׁלָנוּ?

7. צִירוּ בְּמַחְבֶּרֶת עִבְרִית אֶת הַמַּעֲמָד הַמְּרֻגָּשׁ.

רבי פנחס בן יאיר והעניים / אגדת חז"ל

◆ קראו את הספור.

לפני שנים רבות גר בעיר אחת בארץ-ישראל חכם וצדיק ושמו רבי פנחס בן יאיר. כלם ידעו שהוא איש טוב וקדוש, ורבים פנו אליו לבקש עצה ועזרה. פעם באו שני אנשים עניים לעירו של רבי פנחס בן יאיר, והלכו מבית לבית לבקש נדבות. אנשי העיר לא היו עשירים ולא יכלו לתת להם הרבה. כל אחד נתן לעניים מעט שעורים, כדי שייטחנו מהן קמח ויאפו להם לחם. כך אספו שתי שקיות קטנות מלאות שעורים.

אמר אחד העניים לחברו:

"אולי ננסה ללכת לעיר אחרת, לא רחוקה מכאן, ונצליח שם יותר?"

הסכים חברו, אבל מכיון שלא רצו לקחת אתם את השעורים שכבר אספו, הביאו אותן לרבי פנחס בן יאיר ובקשו ממנו:

"שמור נא לנו את השעורים האלה למשך ימים אחדים עד שנגיע לעיר אחרת, וכאשר נחזור - נבוא לקחתן."

רבי פנחס בן יאיר הסכים לשמור את השעורים בשביל העניים, והם הלכו לדרכם. אבל גם בעיר האחרת לא הצליחו כפי שקוו והחליטו ללכת למקום אחר, ומשם שוב למקום אחר, ואת השעורים - שכחו.

חכה רבי פנחס בן יאיר ימים אחדים, שבוע, חדש, ועוד חדשים - והעניים לא שבו. כעבר שנה אמר רבי פנחס בן יאיר:

"אם אשאיר את השעורים של העניים במחסן שלי, הרי יתקלקלו במשך הזמן, ואולי יאכלון העכברים, ועד שיחזרו האנשים לא ישאר כלום למסכנים הללו."

יצא רבי פנחס בן יאיר לשדה, חרש אותו וזרע את השעורים. ירד גשם, והזרעים נבטו והצמיחו שעורים חדשות. כאשר הבשילו - קצר אותן רבי פנחס ושם אותן בשקים

גדולים יותר, כי כעת כבר היו הרבה יותר גרעינים ממה שאספו העניים. אחר כך הניח את השקים במחסנו – בשביל העניים.

אבל גם בשנה זו לא חזרו העניים, ושוב זרע רבי פנחס וקצר, והפעם היו השעורים רבות עוד יותר, וכבר מלא בהן שקים גדולים.

וכך עשה בכל שנה ושנה: חרש וזרע, קצר ודש, ולבסוף בנה גרן (מחסן לתבואות) בשביל השעורים הרבות שהיו לו.

עברו שבע שנים ושני האנשים הזדמנו שוב לעיר הזאת. רעבים מאוד היו. ואז נזכר אחד מהם, שהשאירו לפני שנים רבות שעורים אצל רבי פנחס בן יאיר. "אולי יש עוד?" חשבו העניים. "אפלו אם אינן טריות, בכל אופן יהיו טובות יותר מאשר לא כלום."

נגשו השנים לרבי פנחס ושאלו:

"אולי תוכל להחזיר לנו את השעורים שמסרנו לך לשמירה לפני שבע שנים?"

הכיר אותם רבי פנחס, שמח לקראתם ואמר להם:

"בִּוְדָאֵי אַחֲזִיר לָכֶם, אֲבָל לֹא תוּכְלוּ לְשֹׂאת אוֹתָן בְּעַצְמְכֶם. הִבִּיאוּ חֲמוּרִים וּגְמָלִים לְקַחַת אֶת כָּל הַתְּבוּאָה שְׁלַכְכֶם!" ותוך כדי כך נגש עמם לגרן ואמר להם: "כל זה יצא מן השעורים שלכם!" מסר להם רבי פנחס בשמחה את השקים המלאים ולא בקש כלום בעבור עבודתו הרבה שעבד בשבילם.

הודו לו העניים מאוד, אכלו ושבעו ומכרו את יתר התבואה ולא נאלצו עוד לבקש נדבות.

על פי דברים רבה פ"ג
עבדה: יוכבד סגל

ענו על השאלות.

1. כיצד עזרו בני העיר לעניים?

2. מדוע השאירו העניים את שתי השקיות אצל רבי פנחס בן יאיר?

3. מה עשה רבי פנחס בן יאיר בשעורים?

4. איזו הפתעה צפתה לעניים הרעבים כששבו הביתה אחרי שבע שנים?

5. מה דעתכם: באיזה חג הגיעו העניים לאסוף את השעורים?

6. חסד הוא מעשה טוב שעושים מתוך רצון טוב ולא מתוך חובה.

מדוע המעשה שעשה רבי פנחס בן יאיר הוא מעשה חסד?

7. ספרו על מעשה חסד שעשיתם אתם עם חברכם או שעשו אתכם.

עולמות שיח אפשריים

כל הספור כתוב בלשון עבר פרט לתכנון של הרבי. התכנון כתוב בלשון עתיד (עולמות שיח אפשריים).

1. קראו את מחשבותיו לעתיד.
2. סמנו את המלים המציגות משאלות, השערות, עתיד ותכנון כמו: "אם יחזרו".

הספור על רבי פנחס בן יאיר לקוח מתוך הספר "כה עשו חכמינו". בספר מופיעים ספורים מתוך אגדות חז"ל. הספורים מלאים בחסד, באמונה, באהבת התורה, בכבוד הבריות ובקיום מצוות באהבה ובמסירות. אתם מזמנים לפגוש בחוני המעגל, ברבי שמעון בר יוחאי, ברבי חנינא בן דוסא, ברבי יהושע בן חנינא ובעוד רבים וטובים, לקרא על מעשיהם וללמוד מהם על עצמנו.

פנת הצלום שלי

שבועות שלי

1. צלמו סמלים השייכים לחג.
2. צלמו בפורים (פרות חדשים).
3. הכניסו את התמונות לתיקית התצלומים.
4. תארו את התמונות שצלמתם.
5. קראו מה כתבו חבריכם.

